

Bài học: Làm quen với bạn Hình vuông

Chào các con! Hôm nay, chúng ta sẽ cùng nhau làm quen với một người bạn hình học rất thú vị và đặc biệt. Bạn ấy có mặt ở khắp mọi nơi xung quanh chúng ta, từ viên gạch hoa dưới chân đến ô cửa sổ trên tường. Bạn ấy tên là **Hình vuông**. Chúng mình cùng khám phá xem bạn Hình vuông có gì đặc biệt nhé!

1. Giới thiệu: Hình vuông là gì?

Hình vuông là một hình phẳng, được tạo nên bởi các đường thẳng khép kín. Nhìn bạn ấy thật là vuông vắn và xinh xắn phải không nào? Hãy tưởng tượng một chiếc bánh chưng ngày Tết, một quân cờ trên bàn cờ vua, hay một chiếc khăn tay của mẹ, tất cả đều có dạng hình vuông đấy!

Để trở thành một chuyên gia nhận biết hình vuông, chúng ta cần tìm hiểu thật kỹ về các đặc điểm của bạn ấy.

2. Đặc điểm của hình vuông

Bạn Hình vuông có những bí mật riêng rất dễ nhớ. Các con hãy chú ý lắng nghe và ghi nhớ nhé!

a. Hình vuông có mấy cạnh?

Đặc điểm: Hình vuông có 4 cạnh.

Giải thích: Cạnh là các đường thẳng tạo nên hình vuông. Các con hãy thử dùng ngón tay di theo các đường thẳng bao quanh một hình vuông xem. Chúng ta sẽ đếm được tất cả 4 đường thẳng. Đó chính là 4 cạnh của hình vuông.

- **Ví dụ 1:** Lấy một tờ giấy note hình vuông. Con hãy đếm các cạnh của nó. Cạnh trên cùng là 1, cạnh bên phải là 2, cạnh dưới cùng là 3, và cạnh bên trái là 4. Đúng là có 4 cạnh!
- **Ví dụ 2:** Nhìn vào viên gạch hoa trên sàn nhà. Mỗi viên gạch vuông cũng có 4 cạnh. Bốn cạnh này ghép lại với nhau tạo thành một hình khép kín.

b. Các cạnh của hình vuông như thế nào?

Đặc điểm: 4 cạnh của hình vuông dài bằng nhau.

Giải thích: Đây là đặc điểm quan trọng nhất của hình vuông! “Dài bằng nhau” có nghĩa là độ dài của cả 4 cạnh đều giống hệt nhau, không có cạnh nào dài hơn hay ngắn hơn các cạnh còn lại. Chúng giống như bốn anh em sinh tư vậy, ai cũng cao bằng ai.

- **Ví dụ 1:** Con hãy lấy 4 que tính có độ dài bằng nhau và xếp chúng thành một hình vuông. Con sẽ thấy chúng vừa khít để tạo thành một hình vuông xinh xắn.
- **Ví dụ 2:** Nếu con lấy một sợi dây, đo một cạnh của chiếc bánh chưng. Sau đó dùng sợi dây đó đo 3 cạnh còn lại, con sẽ thấy độ dài của chúng hoàn toàn giống nhau.
- **Ví dụ 3:** So sánh với hình chữ nhật. Hình chữ nhật cũng có 4 cạnh, nhưng chỉ có 2 cạnh dài đối diện bằng nhau và 2 cạnh ngắn đối diện bằng nhau. Còn

hình vuông thì cả 4 cạnh đều "chung một kích cỡ".

c. Hình vuông có mấy góc?

Đặc điểm: Hình vuông có 4 góc.

Giải thích: Góc là nơi hai cạnh gặp nhau. Mỗi khi hai đường thẳng gặp nhau, chúng sẽ tạo ra một góc. Vì hình vuông có 4 cạnh, nên khi chúng gặp nhau sẽ tạo ra 4 góc ở 4 đỉnh.

- **Ví dụ 1:** Hãy nhìn lại tờ giấy note hình vuông. Con hãy chỉ tay vào 4 góc của nó. Mỗi góc nhọn ở đỉnh chính là một góc. Đếm nào: 1, 2, 3, 4. Hình vuông có 4 góc.
- **Ví dụ 2:** Bàn cờ vua có dạng hình vuông lớn. Nó cũng có 4 góc ở 4 đỉnh của bàn cờ.

d. Các góc của hình vuông có gì đặc biệt?

Đặc điểm: 4 góc của hình vuông là góc vuông.

Giải thích: "Góc vuông" là một loại góc rất đặc biệt. Các con có thể nhận ra nó một cách dễ dàng. Góc vuông trông rất "vuông vức", giống hệt như góc của một quyển sách, góc của một cái hộp, hay góc tường nhà. Để kiểm tra, con có thể lấy góc của một quyển vở và đặt vào góc của hình vuông, con sẽ thấy chúng trùng khít với nhau.

- **Ví dụ 1:** Góc của màn hình tivi, máy tính thường là góc vuông. Góc của hình vuông cũng giống hệt như vậy.

- **Ví dụ 2:** Con hãy gấp một tờ giấy làm đôi, sau đó gấp đôi một lần nữa. Mở tờ giấy ra, nếp gấp ở giữa sẽ tạo thành một góc vuông hoàn hảo. Con có thể dùng nó để "đo" các góc của hình vuông.

3. So sánh hình vuông với các hình khác

Để không bị nhầm lẫn, chúng ta hãy cùng đặt bạn Hình vuông cạnh các bạn hình khác để xem sự khác biệt nhé!

Đặc điểm	Hình vuông	Hình chữ nhật	Hình tam giác
Số cạnh	4	4	3
Độ dài các cạnh	4 cạnh dài bằng nhau	2 cạnh dài bằng nhau và 2 cạnh ngắn bằng nhau	Các cạnh có thể bằng nhau hoặc không bằng nhau
Số góc	4	4	3
Đặc điểm góc	4 góc là góc vuông	4 góc là góc vuông	Các góc không phải là góc vuông (thường là góc nhọn)

Lưu ý cho bé: Hình vuông và hình chữ nhật đều có 4 góc vuông. Nhưng hình vuông đặc biệt hơn vì có 4 cạnh bằng nhau, còn hình chữ nhật thì không.

4. Bé tìm hình vuông quanh ta

Bây giờ là giờ săn tìm! Hình vuông trốn ở rất nhiều nơi trong nhà của chúng ta. Các con hãy thử đi một vòng và tìm xem có phát hiện ra những đồ vật nào có dạng hình vuông không nhé. Dưới đây là một vài gợi ý:

- Viên gạch hoa lát nền nhà
- Ô cửa sổ
- Cái bánh chưng, bánh tét vuông
- Bàn cờ vua, cờ tướng
- Miếng giấy nhớ (giấy note)
- Cái khăn tay, khăn mặt vuông
- Mặt của khối rubik
- Một số loại đĩa lót cốc
- Nút bấm trên bàn phím máy tính (một số loại)

Mỗi khi tìm thấy một đồ vật hình vuông, con hãy thử kiểm tra lại xem nó có đủ 4 cạnh bằng nhau và 4 góc vuông không nhé!

5. Bài tập vận dụng

Để chắc chắn rằng chúng mình đã hiểu bài, hãy cùng làm một vài bài tập nhỏ sau đây!

Bài 1: Đúng hay Sai?

Hãy đọc các câu sau và nói xem câu đó là Đúng hay Sai nhé.

1. Hình vuông có 3 cạnh. (Đáp án: Sai. Hình vuông có 4 cạnh)
2. Bốn cạnh của hình vuông dài bằng nhau. (Đáp án: Đúng)
3. Hình vuông có 5 góc. (Đáp án: Sai. Hình vuông có 4 góc)
4. Hình chữ nhật có 4 cạnh bằng nhau. (Đáp án: Sai. Chỉ có hình vuông mới có 4 cạnh bằng nhau)
5. Góc của hình vuông là góc vuông. (Đáp án: Đúng)

Bài 2: Ai là bạn Hình vuông?

Trong (vườn) hình học có 3 bạn:

- Bạn A có 4 cạnh, 4 góc vuông, nhưng có 2 cạnh dài và 2 cạnh ngắn.
- Bạn B có 3 cạnh.
- Bạn C có 4 cạnh dài bằng nhau và 4 góc vuông.

Hỏi: Trong 3 bạn trên, bạn nào là bạn Hình vuông?

Đáp án: Bạn C chính là bạn Hình vuông. Vì bạn ấy có đủ 2 đặc điểm quan trọng: 4 cạnh dài bằng nhau và 4 góc vuông. (Bạn A là hình chữ nhật, bạn B là hình tam giác).

Bài 3: Đếm hình vuông

Cô giáo vẽ một bức tranh có một ngôi nhà. Bức tranh có:

- 1 thân nhà là hình vuông lớn màu vàng.
- 2 ô cửa sổ là hình vuông nhỏ màu xanh.
- Mái nhà là hình tam giác.

Hỏi: Trong bức tranh có tất cả bao nhiêu hình vuông?

Đáp án: Có tất cả 3 hình vuông (1 hình vuông lớn và 2 hình vuông nhỏ).

Bài 4: Tô màu

Con hãy lấy giấy và bút màu ra. Hãy vẽ thật nhiều hình khác nhau: hình vuông, hình tròn, hình tam giác, hình chữ nhật. Sau đó, con hãy dùng bút màu đỏ để tô tất cả các hình vuông mà con đã vẽ. Bài tập này giúp con luyện tập khả năng nhận biết hình vuông một cách nhanh chóng.

Vậy là chúng ta đã tìm hiểu xong về bạn Hình vuông rồi. Thật đơn giản và thú vị phải không nào? Các con hãy nhớ nhé, **hình vuông có 4 cạnh dài bằng nhau và 4 góc vuông**. Hãy luôn quan sát xung quanh để tìm thêm thật nhiều đồ vật có dạng hình vuông nhé! Chúc các con học tốt!